

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 11. De Sacramento Ordinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

CAPUT XI.

De Sacramento Ordinis.

ORdinem verè, & propriè Sacramentum esse, à Christo institutum, certum est: quia habet *Ritum externum*, *promissionem Gratia*, & *mandatum seu institutionem divinam*. Uti ipsi Lutherani in Augustanâ confessione & Apologia requirunt. I. *Ritum externum* habet in manuum impositione Act. 13. ubi Paulus & Barnabas per manuum impositionem ordinantur Episcopi: *Tunc jejunantes, & orantes, imponentesque eis manus*, Græcè *χειροτονήσαντες*; quod est, cum per manus impositionem crearent Episcopos, ut S. Leo & Chrysostomus docent. 1. ad Timoth. 4: *Cum impositione manuum Presbyterij*. Et c. 5: *Nemini citò manus imposueris*. 2. ad Timoth. 1. *Per impositionem manuum mearum*. III. *Mandatum & institutio* habetur Luc. 22: *Hoc facite*. Act. 13: *Segregate mihi Saulum, & Barnabam*. Act. 20: *In quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei*. Eph. 4: *Ipse dedit quosdam quidem Apostolos, alios Prophetas, alios Pastores & Doctores*. IV. *Minister* hujus Sacramenti est Episcopus, ad Titum 1. *Reliqui te Creta, ut constituas per civitates Presbyteros*. Quâ super re actum lib. 1. de *successione*, & lib. 2. de *potestate Ordinis, & Jurisdictionis*. Et res, inquit Bellarminus, perspicua est, cum Ecclesia nunquam agnovit Presbyteros, vel Diaconos, nisi ab Episcopo ordinatos, uti hoc definit exponitque Concilium Ancyranum, Can. 12: *Antiochenum* Can. 10. *Epiph.* hæres. 75. *Damasce-nus* Epist. 4. *Hieronymus* epist. 85. ad Evagrium; *Chrysostomus*, *Theodor-etus*, alijque Patres in c. 3. & 4. prioris ad Timotheum. Inauditum enim est in Ecclesia Catholica, aliquem consecrari Sacerdotem, Diaconum, aut Ministrum Ecclesiæ ab alio, quàm ab Episcopo, quod Lutherus primum in Saxoniam & Germaniam introducere ausus; tanto populorum seductorum malo, quantâ imposturâ, falsi ministri pro veris Sacerdotibus

bus obtruduntur deceptis miseris hominibus. Id quia Lutherus primum fecit in sua Ecclesia, fecit & Zwinglius in sua, Calvinus in suâ, Menno anabaptistarum parens in sua, ac cæteri deinde pari modo novos ecclesiarum suarum ministros impositione manuum crearunt. Et quidni in infinitum etiam alij hæretici id faciant? Quid enim juris in hoc habuit Lutherus, quod non idem Calvinus, Zwinglius, Menno, Labbæus, aut alius novæ hæresis auctor sibi eodem jure arroget? V. Effectus est duplex: Primus, potestas spiritualis perpetua, in cujus signum *character* imprimitur. Secundus *Gratia gratum faciens*, quâ possint ordinati ritè suo munere perfungi.

Augustana vestra confessio hæc tantum art. XIV. pronuntiat: *De Ordine Ecclesiastico docent, quod nemo debeat in Ecclesia publicè docere, aut Sacramenta administrare, nisi ritè vocatus sit*: nihil hic definire ausi, an Ordo sit Sacramentum. Et verò quid VII. Imperij Principes laici, & duæ urbes Imperij *Norimberga*, & *Reutelinga*, à quibus *Confessio* hæc approbata est, judicarent de mysterijs Sacramentorum? Oppone hic Concilium Tridentinum sess. 23. & videbis, quàm ordinatè, ac solidè hæc pertractant deciduntque Episcopi, & ex orbe Christiano convocati Sacerdotes & Doctores.

Apologia ad art. XIII ita definit: si per Ordinem intelligatur Sacerdotium simile Levitico, quod pro populo sacrificet, tale se non agnoscere: *Quod si per ordinem intelligatur ministerium verbi, non gravatim vocaverimus ordinem Sacramentum; quia habet ritum per impositionem manuum, & mandatum Dei.* Idem Melanchthon in alijs quoque locis & scriptis à se editis profitetur. Idem Calvinus lib. 4. instit. c. 14. & 19. sentit: quamvis postea tam à Lutheranis, quàm à Calvinistis Ordo è numero Sacramentorum extrusus sit, tam aperto ipsorum judicio, (cùm se Episcopos non habere agnoscerent, à quibus Sacerdotes crearentur,) quàm justo simul Dei judicio, qui ecclesias illas statim omni potestate Ordinis, & Jurisdictionis, omnique successione Episcoporum spoliavit, nullo Episcopo cum Luthero, vel Calvino, vel Zwinglio, ad sectas eorum transeunte. Secus quàm cum Arianis, Donatistis, & priscis quibusdam hæreticis factum est, quibuscum Episcopi defecerunt, & successio aliquamdiu permansit. Quapropter Augustinus lib. 3. de Baptism. c. 15: *Juste detestamur, abominamur, & anathematizamus perveritatem cordis hæreticorum.*

reticorum.

reticorum. Sacramentum tamen Evangelicum ideo non habent, quia per quod utile est, non habent. Lib. 21. de Civit. Dei c. 25: Per hoc hæretici, & schismatici ab huius unitate corporis separati, possunt idem percipere Sacramentum, sed non sibi utile, imò noxium sibi, quo judicentur gravius. Et mox subiungit: Quomodo potest manducare corpus Christi, qui in corpore Christi non est, quod est Ecclesia Catholica? Hæc causa, cur Innocentius I. tempore S. Augustini Pontifex Epist. 18. ad Alexandrum Antiochiæ Episcopum scripserit ab hæreticis ordinatos, iterum non esse ordinandos, sed solum debere cessare ab executione Ordinum, donec reconciliantur Ecclesiæ. Quid dicturus Augustinus, si vidisset Ecclesias conflari per eos, apud quos nulla successio Episcoporum, nec ulli validè consecrati Episcopi & Sacerdotes conspicerentur? Eò jam peior causa vestra, quàm priscorum hæreticorum. Sed his omisissis,

Primum opponatur Augustinæ confessioni & Apologiæ Concilium Tridentinum, sess. 23. Quàm illud explicatè, ordinatè & solidè quatuor capitibus omnem doctrinam de Sacerdotio Christianæ religionis, de Sacramento Ordinis, de Hierarchia Ecclesiæ, cæterisque quæ hic expeti possunt ex Traditione, Concilijs, & Patribus exponat; ac deinde octo Canonum decretis, octo vestras hæreses de Sacramento Ordinis condemnet.

II. Opponatur, quomodo Catholici præterea Doctores ac Theologi Sacramentum Ordinis ex traditione perpetuâ Ecclesiæ, Concilijs, & Patribus confirmant. Inter Concilia habemus Chalcedonense can. 2. Braccarense II. can. 3. Carthaginense IV. cap. 2, in quo ordinationem Episcopi, & can. 3, in quo ordinationem Presbyteri præscribit ijs ritibus, & verbis, quibus Sacramentum est assertum. Florentinum consentientibus Græcis & Latinis, Tridentinum sess. 23. cap. 2. & can. 3. Inter Patres Dionysius Areopagita, lib. 2. de Eccl. Hierarch. c. 5. (quem etiam Lutherus lib. de capt. Babyl. agnoscit inter Sacramenta numerare Ordinem;) Chrysostomus lib. 3. de Sacerdot. Leo I. Epist. ad Dioscorum Alexand. Epist. 18. Epist. 87. ad Episcopos Mauritanæ cap. 1. de Ordinatione, Quis, inquit, dissimulare potest, quod in tanti Sacramenti perpetratur injuriam? Innocentius I. Epist. 18. ad Alexandrum, Ordinem cum Baptismi Sacramento confert, Anastasius II. Epist. ad Anastasium Imperatorem c. 7. damnat Acatij ordinationes, Quod per iniquum tradita sit gratia Sacramenti. Cyprianus

prianus serm. de operibus cardinalibus, *Ordinem* Sacramentum vocat, & cum Baptismo comparat. Ambrosius lib. de dignitate Sacerdotali c. 5: *Homo imponit manum, Deus largitur gratiam.* Hieronymus contra Luciferianos toto libro confert *Ordinationem* cum Baptismo; Augustinus lib. 2. contra Parmenianum c. 13: *Ipsi explicent, quomodo Sacramentum baptizati non possit amitti, & Sacramentum ordinati possit amitti? si enim utrumque Sacramentum est, quod nemo dubitat; cur illud non amittitur? & illud amittitur? neutri Sacramento injuria facienda est.* Lib. de bono conjugali c. 24: *Si fiat Ordinatio Cleri ad plebem, etiamsi plebis congregatio non sequatur, manet tamen in illis ordinatis Sacramentum Ordinationis.* Lib. 2. de Baptismo contra Donatist. c. 1: *Sacramentum Baptismi est, quod habet qui baptizatur; & Sacramentum dandi Baptismi, quod habet qui ordinatur: sicut autem baptizatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum Baptismi non amitti; sic etiam ordinatus, si ab unitate Ecclesie recesserit, Sacramentum dandi Baptismum non amittit: nulli enim Sacramento injuria facienda est.* Hinc addit: *Si priusquam recederent ordinati sunt, non utique rursus ordinantur: Sacramentum enim Ordinis sui gerunt, & retinent.* Imò lib. 1. de Baptismo. decies minimum Sacramentum vocat Ordinationem. Eadem docet Epist. 50. ad Bonifacium, Sermon. de gestis cum Emerito, Lib. 2. contra Parmenianos, c. 11. Quam in re observandum est, Augustinum non loqui ex sua solum sententia, sed eam, quæ tum universalis Ecclesie Catholice fuit.

Caroli Magni testimonia, de Sacramento Ordinis.

Augustino clarissimo Ecclesie Doctore, subjungo Carolum Magnum, nam hujus Patris libros diligenter legere solitus, magnique ejus doctrinam præ alijs habuit: Nam ita Eginardus de Carolo Magno: *Inter cœnandum, aut aliquod acroama, aut Lectorem audiebat: legebantur & historia, & antiquorum Regum gesta. Delectabatur & libris sancti Augustini, præcipue ijs, quos de Civitate Dei inscripsit.* Hinc præ alijs Patribus Augustinum toties introduco. Igitur Carolus de Episcopis lib. 7. Capitularium c. 14: *Qui in ordinandis Sacerdotibus sanctorum Patrum*

SSS

statuta

statuta neglexerunt, vel quos refutare debuerunt, consecrarunt. Unde, si qui Episcopi talem ordinaverint Sacerdotem, qualem esse non liceat, etiamsi aliquo modo damnum proprii honoris evaserint, ordinationis tamen vim ulterius non habebunt, nec ei Sacramento unquam intererunt, quod neglecto iudicio præstiterunt. Viden', quàm signatè Ordinationem SACRAMENTUM profiteatur Carolus? & quàm circumspèctè, sanctèque illud tractari velit, ne indignis facilè manus imponantur, & Episcopus ordinans conscientiam suam oneret?

Lib. 5. Capitularium c. 37: Presbyteri non ordinentur, priusquam examinentur; & ut ante ordinationem pleniter & studiosissimè instruantur.

Lib. 6. Capitularium c. 81: Presbyteros, quos unusquisque Episcopus in sua Parochia reperit, si incogniti fuerint viri illi, à quibus sunt ordinati, & dubium est eos Episcopos fuisse, an non, qui eos ordinauerunt; si bonæ actionis, & Catholici viri sunt ipsi Presbyteri, & in ministerio Christi, omnique lege sancta edocti & apti, ab Episcopo suo benedictionem presbyteratus accipiant, & consecrentur; & sic ministerio sacro fungantur.

Eodem lib. cap. 284: Hominum confirmatio, ecclesiarum, altarium, virginum, chrismatum, Presbyterorum, Diaconorum & Subdiaconorum consecrationes à Chorepiscopis actæ, ab Episcopis canonicè ordinatis sum reformande, canonicèque peragende: quia Chorepiscopi hæc contingere non debuerunt, nec agere potuerunt: non enim ea tribuere valuerunt, quæ non habuerunt: irrita enim, inquit, talis ordinatio, & confirmatio, & consecratio, indubitanter fore agnoscitur. Quid de Luthero, Calvino, atque aliarum sectarum auctoribus dicturum fuisse credis Carolum, si ab ijs eorumque Superintendentibus, presbyteros & ecclesiæ ministros ordinari vidisset? qui de Chorepiscopis, quod veri Episcopi non essent, ita pronuntiat, & decernit? Tanta nimirum hujus Sacramenti veneratio erat, tanta sollicitudo, ne falsi ministri populo obtruderentur. Sed de his Chorepiscopis eorumque ordinationibus suprâ relatum, de quibus toties Carolus in Constitutionibus, lib. 7. c. 187. & 329. Hinc in additione 3. Ludovici Pij c. 37. damnantur Scoti, qui se Episcopos dicebant, & ordinabant Sacerdotes, & Diaconos, cum Episcopi non essent. Quare iidem Scoti damnantur in Concilio Cabilonensi, sub Carolo Magno can. 43. Quemadmodum jam antè Gregorius II. Gregorius III. & Zacharias Papa Epist. ad Bonifacium ejusmodi homines, qui se Episcopos ferebant,

ferebant, ab ordinatione proscripterunt. Omnes Caroli constitutiones, omnesque sub Carolo Synodos si pervolvās & revolvās, non aliud reperies, quam *Ordinationis* hoc *Sacramentum* ab Episcopis administrari & conferri: Quos cum vestra ecclesia nunquam habuerit, nec habeat, nullos etiam veros sacerdotes in administratione Sacramentorum populo dare potuit. Hinc dum Nifanius profitetur: *Sacerdotes propriè dicti, nec dici, nec esse volumus*, nihil in toto suo libro veriùs scripsit.

II. Doctrina Catholicorum est, cum Concilio Tridentino Can. VI: *In Ecclesia Catholica esse Hierarchiam divinà ordinatione institutam, quæ constet Episcopis, Presbyteris & Ministris.* Capite vero 2. de his ita pronuntiat: *Non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacra litera aperta mentionem faciunt: & quæ maxime in eorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent: & ab ipso Ecclesie initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcista, Lectoris, & Ostiarii, in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu.* Non hinc repetam Patres, nec Concilia antiquissima, à quibus Ordinum hi gradus traduntur. Vel unum Concilium Carthaginense IV. cui D. Augustinus interfuit inter Episcopos, satis esse poterit. quo non modò gradus hi septem Ordinum, nomina, & munia; sed & singulorum ordinationes, ritusque, quibus ab Episcopo singuli consecrandi sint, Cap. 2.3.4.5.6.7.8.& 9. præscribuntur. Carolum Magnum hinc denuò audiamus, Capitularium lib.7. c.340: *Si quis Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, aut quilibet Clerici fuerint accusati, monstranda documenta sunt.* Exactius in Capitulis Hadriani ad Ingilramum, & Carolum Magnum tom. XIX. Conciliorum Regionum Can.72: *Presbyter non adversus Episcopum, non Diaconus adversus Presbyterum, aut Subdiaconus adversus Diaconum, non Acolytus adversus Subdiaconum, non Exorcista adversus Acolytum, non Lector adversus Exorcistam, non Ostiarius adversus Lectorem det accusationem aliquam.* Vide hinc à Carolo septem Ordinis gradus recenseri, doceri que. Concilium Cabilonense Can.23: *Decrevimus secundum institutionem Presbyterorum, Diaconorum, & cæterorum graduum inferiorum ordinationes, statutis temporibus fieri debere.* Lib.7. Capitularium cap.27: *Qui se divinæ militiæ desiderat mancipare sive inter Lectores, sive inter Exorcistas quinquennio teneatur, exinde Acolytus, vel Subdiaconus quatuor annis, & sic ad benedictionem Diaconatus,*

SSS 2

si mere-

si meretur accedat. In quo Ordine quinque annis, si inculpate gesserit, adhaerere debebit, & postea si probus fuerit, Sacerdos efficiatur. Lib. 5. Capitulum c. 184: Si quis ministros Ecclesiae, id est, Subdiaconum, Lectorem, Exorcistam, Acolytum, Ostiarium injuriaverit, vel percusserit, componatur tripliciter: Diaconi vero, Presbyteri, atque Episcopi injuria in quadruplum componatur. At nullibi hos gradus Ordinum explicatius reperies, quam in Concilio Aquisgranensi sub Ludovico Pio, anno Christi DCCCXVI, haud multo post Caroli Magni obitum celebrato. Inde ut ab Apostolorum ævo hos Ordinum gradus acceperat per traditionem Ecclesia, ita ad nostra usque tempora toto orbe Christiano servat. Nihil horum apud vos Lutheranos, à quibus primum hi Ordinum gradus, unà cum Sacerdotio & Hierarchia Ecclesiae abrogati sunt. Quapropter Augustinus dixit contra Epistolam Fundam. c. 4: Tenet me in Ecclesia successio Sacerdotum. Et Lib. 1. de moribus Ecclesiae cap. 321: Quam multos Episcopos optimos viros, sanctissimosque cognovi, quam multos Presbyteros, quam multos Diaconos, & hujusmodi ministros divinarum Sacramentorum, quorum virtus eo mihi admirabilior, & majori predicatione dignior videtur, quo difficilius est eam in multiplici hominum genere, & in ista vita turbulentiore servare. Vestram nunc Ecclesiam si aspiciam, ubi Episcopi? ubi Sacerdotes? ubicateri hi altaris & Ecclesiae ministri? solum ex his Diaconi nomen apud vos retineri video, sed nudum, & sine consecratione, solumque ex ministerio quodam profani æditui. Nec mirum hæc Lutherum abrogasse, turbasseque in Ecclesia, cum nec ipse Episcopus esset, nec ullum secum traxerit, à quo vel minimus in Ecclesia Ordo conferri posset. Et quid in toto vestro ministerio, nisi turba profanorum hominum, sine ulla potestate sacra Ordinis, & Jurisdictionis?

De Sacerdotio proprio, et improprio.

Redit ex his, quæ de Sacramento Ordinis diximus, quaestio: An in Ecclesia Christi sint Sacerdotes proprie dicti? Negat id de sua Ecclesia Lutherana Nifanius, cujus illa professio est: Sacerdotes proprie dicti non sumus, nec dici volumus. Prorsus ex eadem sententia, quæ Apologia Augustinæ confessionis supra relata docet, per Ordinem tantum conferri

Ministe-

Ministerium verbi, nullum verò propriè Sacerdotium simile Levitico, quod ad Sacrificium offerendum à Christo institutum sit. Contrà Concilium Tridentinum Sess. 23. Can. 10: Si quis dixerit, non esse in novo Testamento Sacerdotium visibile, & externum, vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus & sanguinem Christi, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantum, & nudum ministerium predicandi Evangelium; vel eos, qui non predicant, non esse Sacerdotes, anathema sit. Fundamentum Lutheranae vestrae hæresis ipse Lutherus jecit, cujus doctrina est: Omnes promiscuè homines nasci Sacerdotes, cum potestate ad sacrum ministerium requisita; at ne confusio sit in hoc munere, requiri tantum certorum hominum deputationem, vel à populo, vel à Magistratu politico factam: ut jam illa scenica impositio manuum, & ordinatio ministrorum quæ à Superintendente, & Prædicantibus accedit, non nisi applicatio ad officium relinquatur. Hinc præterea docent Lutherani: Ordinationem, & consecrationem Catholicorum Sacerdotum, esse figmentum quoddam humanum excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quandam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum. quam hæresin ob id damnat ipsdem verbis Concilium Tridentinum Can. III. ejusdem Sessionis.

I. Quæ nunc, ut planius cognoscantur, advertendum: sicut duplex est sacrificium improprium, & proprium, de quo suprà lib. 3. relatum; ita duplex est Sacerdotium, improprium, & proprium. Improprium Sacerdotium est, quo omnes Christiani per analogiam quandam vocantur Sacerdotes, quemadmodum D. Thomas 3. p. q. 82. art. 1. ad 1. dixit: *Bonus laicus dicitur Sacerdos spiritualiter, non autem quoad ordinem.* Unitus est enim Christo per fidem, & Caritatem, non autem per Sacerdotalem potestatem. Quo sensu multi Patres, ut Irenæus lib. 4. c. 20. dixit: *Omnes iusti sacerdotalem habent Ordinem.* Origenes Hom. 9. in Leviticum dicit: *Omnes laicos fieri sacerdotes per Sacramentum Confirmationis, & per martyrium.* Chrysost. Hom. in Matth. *Omnis sanctus Sacerdos est.* Ambrosius lib. 4. de Sacram. c. 1. *Unusquisque ungitur in sacerdotium, ungitur in regnum.* Verum subdit: *sed spirituale regnum, & spirituale sacerdotium.* Quemadmodum S. Petrus in Epist. 1. c. 2. *Vos autem genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta.* Sed hinc præmittit vers. 5: *Domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias.* Ita quoque S. Joannes

Apoc. c. i. *Fecit nos regnum & Sacerdotes Deo, Patri suo.* Quæ tamen ab utroque Apostolo ita dicuntur, ut proprium sacerdotium supponant, diversum à legali sacerdotio; eò quòd in Ecclesia Christiana quotidie seipsum Christus offerat, & sacrificet Deo Patri, propriè quidem per propriè dictos Sacerdotes, in sacrificio Missæ; impropriè verò, & metaphoricè per quosvis fideles etiam laicos offerentes impropria sacrificia laudis, precum, & bonorum operum. Neque ob id, quod S. Joannes dicat, *fecisse nos regnum Deo Patri suo*, omnes Christiani propriè Reges sunt, sed impropriè. Ita nec omnes Christiani propriè Sacerdotes sunt, sed ἀναλόγως tantùm. Ita & in veteri testamento 2. Reg. c. 6. *filij autem David Sacerdotes erant*, qui tamen ex tribu Levi non erant: hinc & LXX. Interpretes, & Pagninus, *principes aula* vertunt. De his *improprijs* ejus Legis Sacerdotibus vide Serrar. in 2. lib. Reg. Mendozam in lib. 1. Reg. Pinedam in cap. XII. Jobi, cæterosque Interpretes.

II. Jam verò præter *improprijs* Sacerdotes, necessariò etiam in Christi Ecclesia statuendos esse *proprijs* Sacerdotes, quos sola, vera, & Catholica Ecclesia habet, convincitur I. ex Catholica hujus sacramenti Ordinis doctrinâ.

Quicumque enim à vero Episcopo consecrati, accipiunt potestatem in corpus Christi verum & mysticum, sunt verè, & propriè dicti Sacerdotes; Atqui in Ecclesia Catholica à vero Episcopo consecrati accipiunt potestatem in corpus Christi verum, & mysticum: Ergo in Ecclesia Catholica sunt veri, & propriè dicti Sacerdotes.

Major certa est, atque evidens ex Christi institutione, ex Apostolorum factò, & doctrinâ, ex perpetua Ecclesiæ traditione, ex Conciliorum statutis, ex SS. PP. testimonijs, ex praxi totius Ecclesiæ Catholicæ. Atque in hoc differunt proprii Sacerdotes non modò à Christianis, qui impropriè vocantur Sacerdotes, sed & à Diaconis, cæterisque Ecclesiæ ministris (quantumvis etiam in his Præpositi, Archidiaconi, aut in alia dignitate conspiciantur) eò quòd hac potestate in corpus Christi verum, & mysticum non sint præditi. Eò nunc spectant omnia, quæ tam magnificè de dignitate sacerdotali à Patribus sunt tradita, & à Regibus, ac Christianis honori Sacerdotum delata, & tot Sanctorum exemplis, & Scriptorum libris illustrata.

Minor quoque certa est, ex hoc Sacramento Ordinis. Nam primò
consec-

consecratus ab Episcopo accipit per porrectionem patenæ cum pane, & calicis cum vino potestatem consecrandi, & offerendi corpus, & sanguinem Christi, hac verborum forma: *Accipe potestatem offerre sacrificium Deo, Missæque celebrare, tam pro vivis, quam pro defunctis.* Deinde per impositionem manuum accipit potestatem in corpus Christi mysticum, remittendi nimirum, & retinendi peccata, hac verborum forma: *Accipe Spiritum sanctum, quorum remisseris peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt.* Dicere autem, quod Apologia August. confess. criminatur, hæc esse figmenta ab imperitis rerum Ecclesiasticarum excogitata, quid est aliud, quam insanire cum hæreticis, & damnare universam Ecclesiam?

An tu dices, omnes à S. Petro Pontifices, & in sede Petri successores, omnesque orbis Christiani Episcopos, aut nescisse, quam potestatem darent in consecratione Sacerdotibus? aut Sacerdotes nunquam intellexisse, quam potestatem acciperent in ordinatione sua? Ut serò tandem sublime illud munus *consecrandi, offerendi sacrificium, & remittendi peccata* commutandum fuerit in *ministerium verbi*? Aut totum orbem Christianum ab Episcopis, & Sacerdotibus hætenus illusum esse, donec Lutherus cum apostatis monachis, & Sacerdotibus; aut Melanchthon aliquis homo laicus, cum morosophis laicis novam Ecclesiæ formam introduceret?

Imò quot sanctos Episcopos & Sacerdotes per Saxoniam à Caroli Magnævo; quot per Franciam, Hispaniam, Galliam, Angliam, Italiam, & per totum orbem Christianum, *te iudice*, oportet idololatrias facere? quod immani & commentitio superstitionis ritu sacrificium Missæ obtulerint, & pro Deo, panem adorandum populo proposuerint.

Quin hoc ritu Catholicorum ipse Lutherus consecratus fuit Sacerdos, & per tot annos sacrificium Missæ obtulit. At quâ nunc auctoritate Scripturæ? quo verbo Dei tradito? quo Concilio? cujus sancti Patris testimonio? quo scriptore ante Lutherum, demonstrabitis hæc omnia commutanda esse in ministerium verbi, & duorum Sacramentorum, Baptismi videlicet, & Cœnæ? Quando ministerium Baptismi, & verbi Dei, etiam Diaconi commune habent cum Sacerdotibus. Quare ab hoc ministerio verbi excluditis ministerium reconciliationis per sacramentum pœnitentiæ? de quo Apost. 2. Cor. 5. *Qui reconciliavit nos per Christum,*

sum, & dedit nobis ministerium reconciliationis? Aut quare tam arctè illud ministerium sacerdotale instringitis? quod tam amplè, & magnificè extendit Apostolus 2. Corinth. 3. 1. Cor. 4. Eph. 4. 2. ad Timoth. 4. & Epist. ad Hebræos. Interim omnis gloriatio vestra in ministerio verbi Dei, cum tam corruptum sit verbum Dei apud vos, quàm falsum est ministerium, sine potestate Ordinis, & jurisdictionis. Sunt & apud nos *ministri verbi Dei*, Actor. 6. sed ij ministri simul vel Episcopi, vel Sacerdotes propriè dicti, vel Diaconi apud nos sunt, cum potestate docendi, *Quomodo enim predicabunt, nisi mittantur?* Rom. 10. Quorum utrumque apud vos deficit.

Sed vellem ego hîc scire primùm, cum dicis, vos *propriè Sacerdotes non esse*; An hæc omnium Lutheranorum, sit una, & eadem tecum sententia? Nam passim Lutherani per Saxoniam suos Pastores vocant *Sacerdotes*. Imò in Daniæ, & Sueciæ regno Lutherani suos Episcopos exhibent, distinctos haud dubiè à laicis. Hujus rei vellem ferres mihi primùm ab omnibus Lutheranis ecclesijs testimonium.

Deinde vellem scire, an tu etiam propriè dictus *Episcopus* sis, qui te *Superintendentem* loco Episcopi fers? ratio nobis dubitandi est, quia Episcopatus necessariò supponit, & essentialiter includit sacerdotium. Inauditum enim est in Ecclesia Catholica, Episcopum consecrari, qui prius Sacerdos non fuerit consecratus. Et si propriè dictus Sacerdos non sis, quomodo propriè dictus Episcopus eris?

Demum, si propriè dictus Sacerdos non sis, quid ergo homines inter Ministros Ecclesiæ tuæ? qui nec propriè dictus Diaconus, nec Clericus etiam ex aliquo inferiorum Ordinum gradu? Restat ergo, ut te inter laicos computemus. Interim tu pro Superintendentis munere imponis alijs manus, & Prædicantes ac verbi Dei ministros creas, & nihil aliud facis, quàm si urbanus Prætor id faciat. Et quid vetat, uxorem tuam, si præcinctorium imponat pædagogi alicujus capiti, idem non conferre, si tu nihil præstes?

III. Ecclesia vetus per Moysem à Deo instituta, veros & propriè dictos habuit Sacerdotes, eosque per suam consecrationem, & unctionem, cum primis ad sacrificia ejus legis ordinatos; (ut in Levitico, & totâ Scripturales,) ergo & Christi Ecclesia veros, & propriè dictos Sacerdotes habeat necesse est, quod in his omnibus sacerdotium legale
typus

typus fuerit Sacerdotij Christiani, ut Becanus in Analogia veteris Testamenti, & Scripturæ interpretes te docebunt. Hæretici, quia Ecclesiam suam sine vero, & propriè dicto sacerdotio introducunt, ne quidem ad umbras illas accedunt, sed infra egena illa, & infirma elementa Ecclesiam sibi formant, qui tamen Reformatores Ecclesiæ se ferunt. Et si ad legem naturæ etiam recurras, in qua status Ecclesiæ longè imperfectior fuit, reperies tamen in ea veros, & proprios Sacerdotes. Quis enim negabit, Melchisedech verum & propriè dictum sacerdotem fuisse? sed de his lib. 2. relatum.

III. Ubi est verum, & propriè dictum religionis Sacrificium, ibi & verum, & propriè dictum Sacerdotium sit necesse est: *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in ijs, quasunt ad Deum, ut offerat dona, & Sacrificia pro peccatis.* Hebr. 5. At in Christi Ecclesia est verum, & propriè dictum religionis Sacrificium, ergo & Sacerdotium. Hinc Apostolus ad Hebr. c. 7. *Translatum dicit Sacerdotium,* non abrogatum: seu quod in lege veteri erat Aaronicum, typicum, & imperfectum, id commutatum est in sacerdotium secundum Ordinem Melchisedech, longè perfectius, præstantius, & sublimius, ut multis docet Apostolus Epistolâ ad Hebr. juxta illud Prophetæ in psalm. 109. *Tu es sacerdos in æternum, secundum Ordinem Melchisedech.* Planè Augustinus lib. 5. de Civit. Dei c. 20: *Verus ille mediator, in quantum formam servi accipiens, mediator est Dei & hominum, homo Christus Jesus, cum in forma Dei sacrificium cum Patre sumat, cum quo & unus est Deus; tamen in forma servi sacrificium maluit esse, quàm sumere: ne vel hac occasione quiquam existimaret cuilibet sacrificandum creatura. Per hoc & Sacerdos est ipse offerens, ipse & oblatio, cujus rei sacramentum quotidianum esse voluit Ecclesia sacrificium.* Hujus veri sacrificij, multiplicia variaque signa erant sacrificia prisca Sanctorum, cùm hoc unum per multa præfiguraretur. Huic summo veroque sacrificio cuncta sacrificia falsa cesserunt. Chrysost. Hom. 3. de prodit. Judæ: *Sacerdotis ore verba proferuntur, sed Dei virtute, & gratiâ propositâ consecrantur: & sicut illa vox, Crescite & multiplicamini, & replete terram, semel quidem dicta est, sed omni tempore sentit effectum ad generationem operante natura; ita & vox ista, Hoc est corpus meum, & Hoc facite, semel quidem à Christo dicta est, sed per omnes mensas Ecclesiæ, usque*

T T T

ad

ad hodiernum diem, & usque ad Christi adventum præstat sacrificio firmitatem. Sed de his lib. 3. satis relatum est.

IV. Quid obsecro nomina illa ἱεροσύνη *Sacerdotium*, & ἱερεὺς *Sacerdos*, quæ non modò in tota Scriptura sacra, sed & in omnibus Græcorum Concilijs & Patribus legis? an illa ullus interpret vertit in *ministerium verbi*, aut *ministerium verbi Dei*? aut in ullo Concilio, & Patre legis, per illa omnia designari tantum ministerium verbi, ut vos accipitis, aut ministerium verbi Dei, ut non ubique Sacerdotem in Ordine ad Sacrificium significant? semel lego in Scripturis sacris *Ministerium verbi* interminis, Aët. 6: Nos verò orationi, & ministerio verbi instamus erimus, Græcè ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ Διακονίᾳ τῶ λόγῳ συνεργήσομεν. Quantum hîc discrepant ἱεροσύνη, & Διακονία? quorum alterum sacerdotium in Ordine ad Sacrificium dicit. Hinc & interpretes hîc per orationem intelligunt sacrificium Missæ, in quo efficacissimus est orandi modus. Alterum ministerium verbi significat, quod Diaconi etiam cum Sacerdotibus commune habent, ut constat de S. Stephano Aët. 7, & Philippo Aët. 8. Nec tamen unquam legimus Diaconos aut consecrasse Eucharistiam, aut sacrificium Missæ obtulisse, eoque nec Sacerdotes unquam appellatos esse. Ac tametsi Apostoli sub initium abstinerint à vocibus *Sacerdotis*, & *sacrificij* ex causis, de quibus lib. 2. relatum est, sufficit tamen ad hanc rem Apostolus Paulus, dum Christum secundum ordinem Melchisedech toties introducit Sacerdotem & Pontificem, ad Hebr. c. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Apoc. 1. 5. & 20. 1. Pet. 2. A Christo autem omnes Sacerdotes novi Testamenti, qui propriè sunt Episcopi, & Presbyteri ritè consecrati. Quanquam omnia hîc expleat verbum Dei traditum, & usus horum nominum *Sacerdotij*, & *Sacerdotum* apud omnes Christianorum Ecclesias, tam in Oriente, quam Occidente, vel ab ipso Apostolorum ævo: quæ à Luthero primùm abrogata sunt, postquam *Sacrificium* Missæ, quod est proprium religionis sacrificium, & *potestatem* Ordinis ex Ecclesia sustulisset, ut sub larva illa *Ministerij* verbi, novum suum *evangelium*, novamque hæresin incauto populo obtruderet; ne audito nomine *Sacerdotum* populus in sacrificium, in Episcopos, in Presbyteros, & potestatem Ordinis inquireret, eaque à suis ministris requireret: *Fides enim nominum*, inquit Tertullianus lib. contra Marcionem,

nem, *salus est proprietatum*. Et si Cypriano Epist. 6. de priscis hæreticis dicere licuit: *Si qui Ecclesiam contemnunt, ethnici, & publicani habentur; multo magis rebelles, & hostes falsa altaria, & illicita Sacerdotia, & sacrificia sacrilega, & nomina adulterata fingentes, inter ethnicos necesse est computentur*. Quid de vobis dicemus, qui hæc omnia multo turbulentius immutastis, & invertistis? quò constaret, vos supra priscas etiam hæres insanire.

IV. Si Concilia porro & Patres consulamus, quid testatiùs, & manifestiùs? nam ut Patres omittam, qui Apostolos à Christo in ultima Cœnâ propriè dictos Sacerdotes consecratos docent: quemadmodum id etiam Concilium Trid. sess. 22. cap. 1. definit, eoquæ *primitia sacerdotij secundum ordinem Melchisedech* appellati sunt; tum omnia illorum scripta plena sunt. Hinc Anacletus tertius à S. Petro Pontifex Epist. 1. *In novo Testamento post Christum à S. Petro Sacerdotij capit Ordo* Hoc sensu omnes Patres de proprio sacerdotio loquuntur: *Ambrosius* lib. de sacerdotali dignitate, *Chrysostomus* libris sex de sacerdotio, *Dionysius Areopagita* c. 1. 3. 5. *Cyprianus* in singulis propè Epistolis, *Hieronymus* contra Luciferianos, *S. Gaudentius* Episcopus tract. 2. de Exod. *Dominus discipulis fidelibus mandat, quos primos Ecclesie sue Sacerdotes constituit, ut indefinenter vitæ aternæ mysteria exercerent, quæ necesse est à cunctis Sacerdotibus per singulas Orbis Ecclesias celebrari*. Et quis hic omnium Patrum testimonia percenseat? cùm satis constet, Episcopos Apostolis, & Sacerdotes septuaginta Discipulis succedere; quorum illi majores, hi minores Sacerdotes vocantur. Et quid altaria? quid sacrificales calices? quid sacerdotalia ornamenta? nisi proprios ex omni antiquitate Sacerdotes comonstrant? Quid Pontificalia, seu Pontificalium rituum libri? ex quibus Sacerdotes consecrantur; quid Missalia, seu rituum sacrorum libri? è quibus sacrificium Missæ peragitur, aliud testantur, quàm proprios Sacerdotes, quorum nullus unquam usus fuit laicis? Eò spectant, quæ Concilia, & Patres de Sacerdotum consecratione, de eorum proprio officio, & muneris sacerdotalis eminentiâ supra Principes & Reges scripsere. Quid censes Nisani? quando legis in *S. Augustino* lib. contra Epist. Fundament. c. 4. *Tenet me in Ecclesia ab ipsa sede Petri successio Sacerdotum*; Et in psal. contra partem Donat. *Numerate Sacerdotes, vel ab ipsa sede Petri*: Quos inquam censes designari Sacerdotes? proprios, an im-